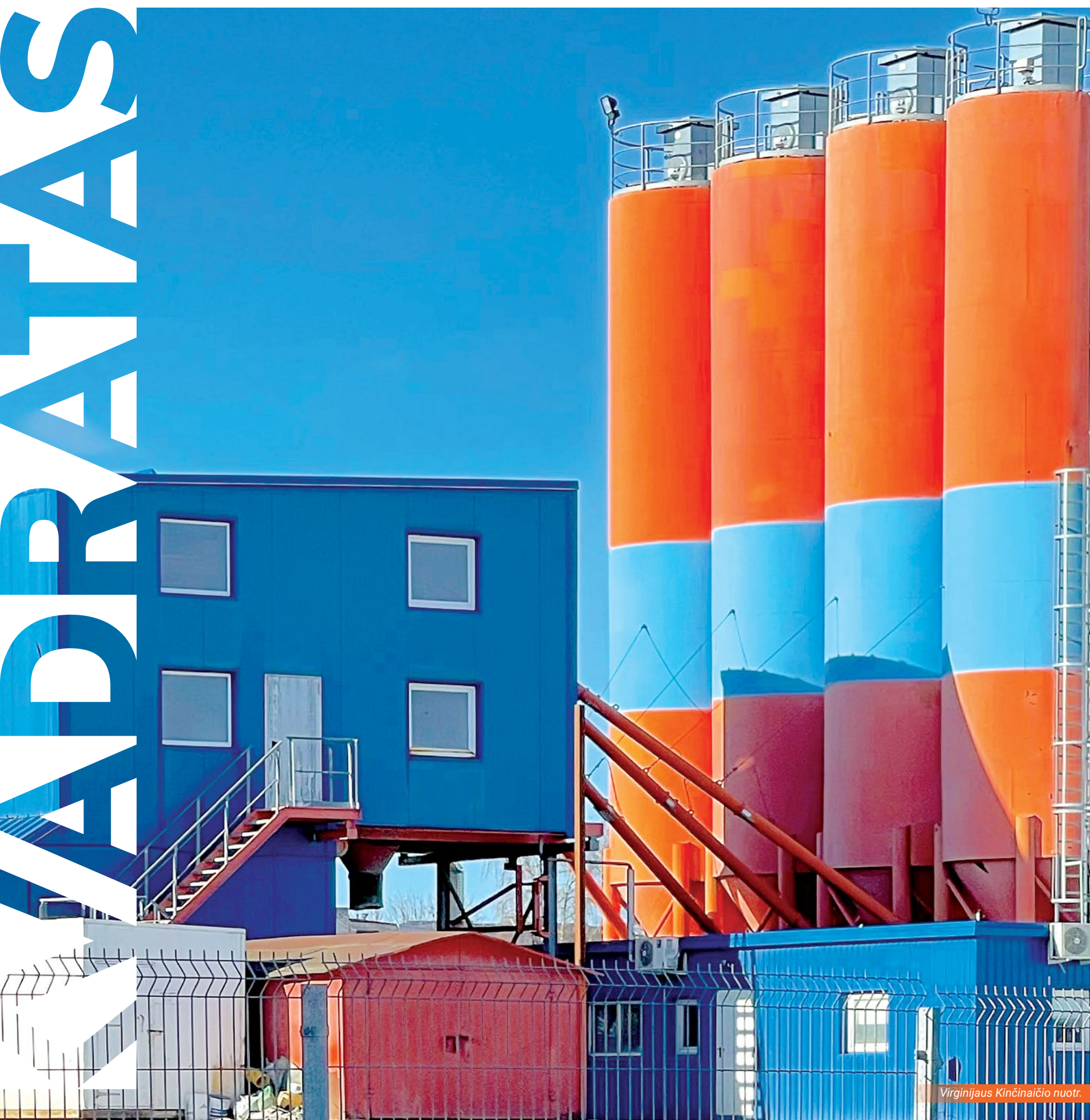

LABAS

Virginijaus Kinčinaičio nuotr.

etapius

Meno teritorija #03

2022/03/25

VIRGINIJUS KINČINAITIS:
„TUOMETIS ENERGIJOS
PERTEKLIUS BUVO NEĮTIKĖTINAS“

2

ŠIAULIUOSE SKAMBĖJO
PROF. A. KRIKŠČIŪNAITĖS
IR JOS STUDENTŲ BALSAI

4

TADO KAZAKEVIČIAUS
FOTOGRAFIJŲ PARODA
„TAI, KO NEBEBUS“

5

ATRADĘ AITVARO KIAUŠINĮ
IR ŽIRKLES GILTINĖS
LIEŽUVIUI

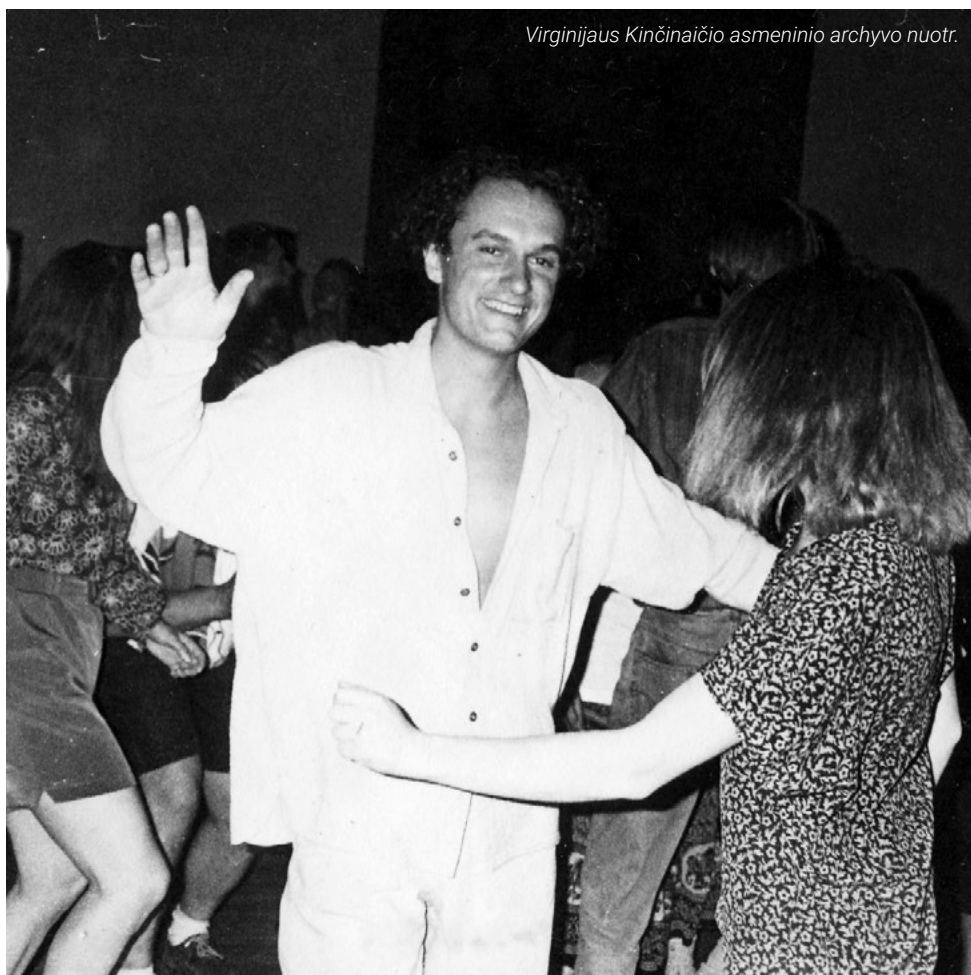
6

SPEKTAKLIO JAUNIMUI
„MAN ŠIANDIEN – HAMLETAS“
PREMJERA

7

EGLĖ NARBUTAITĖ:
„TAIS ŽODŽIAIS AŠ
TOLIAU PIEŠIU“

8

Virginijaus Kinčinaičio asmeninio archyvo nuotr.

VIRGINIJUS KINČINAITIS: „TUOMETIS ENERGIJOS PERTEKLIUS BUVO NEJTİKĖTINAS“

Šiaulių dailės galerijai šįmet – 30. Apie visa ko pradžią, laukinius 90-uosius, meno ir visuomenės santykius kalbamės su menotyrininku, Šiaulių dailės galerijos direktorės pavaduotoju, parodų kuratoriumi ir fotomenininku Virginijumi Kinčinaičiu.

Virginijus per daugiau nei 30 darbo metų spėjo Šiauliams dovanoti šimtus profesionalių meno parodų, festivalių ir renginių. Tapo įprasta laukti meno, fotografijos paskaitų ciklą, o jo socialinių tinklų paskyrose nuolat stebime besipildančią mobiliografijos parodą, kurioje fiksuojami mūsų nematomo, per skubėjimą nepastebimo, pasimiršančio gyvenimo vaizdai. Argi reikia geresnės progos pasikalbėti?

– *Galerijos gyvavimo pradžia – XX a. septintajame dešimtmetyje atidaryti Parodų rūmai, kurių steigimą inicijavo Šiaulių pedagoginio instituto Dailės fakulteto dėstytojas, Lietuvos dailininkų sąjungos narys Aloyzas Toleikis. Kodėl Šiauliams prireikė tokia funkcija atliekančio pastato, koku tuomet galėjo pasigirti turbūt tik Vilnius?*

– Tuomet susidarė stiprus kelių menininkų branduolys. Tai pakeitė miesto kultūrinę situaciją. Tik baigę studijas Vilniuje, romantiški, talentingi ir valingi menininkai kūrė institucijas, augino meno prestižą miesto visuomenės akyse, puoselėjo vietinės bohemos atributus. Taip kuriamas meno laukas buvo svarbus ne tik miestiečiams, bet ir patiems menininkams kaip

savirealizacijos, pragyvenimo, naujų darbo vietų galimybė. Dailės mokykla, Menų fakultetas, dailininkų studijos atvėrė daug perspektyvų, tačiau Parodų rūmų įsteigimas buvo ryškiausias menininkų bendruomenės brandumo požymis. Tai buvo labai įdomūs, veržlūs laikai, tikra miesto kūryba, naujų kultūrinių tradicijų, meninių ambicijų raiškos metas. Parodų rūmai neiškilo atsitiktinai. Jiems miestas jau buvo subrendęs.

– *Tokia galerija, kokią pažįstame šiandien, pradėjo veikti 1992 m. kovo 30 d., kai pastatas buvo perimtas iš tuomečio Šiaulių „Aušros“ etnografijos muziejaus. Galerija tapo pavaldi Lietuvos parodų direkcijai, o 1997 m. – Šiaulių miestui. Kaip dešimtas dešimtmetis veikė tuometę miesto meno bendruomenę? Kaip ji ir galerija išgyveno politines ir socialines permainas?*

– 1990–2000 m. Lietuvoje vyko didieji tektoniniai lūžiai ir cheminės reakcijos. Institucinės trintys ir simbolių dalybos Lietuvos kultūroje ir mene kūrė iki tol nematytas energijos formas. Radosi hibridiški naujos tikrovės dariniai. Senos uolienos tirpo ir garavo, o revoliuciniai demonstracijų šūkiai stingo paminkliniais betono luitais. Tvyrojo kraujo kvapo, laisvės vėjų ir ūkanoto belai-

kiškumo atmosfera. Materialiai viskas buvo ypač skurdu ir netvaru, bet tuometis energijos perteklius buvo neįtikėtinas.

Tuose išlaisvintų vaizduotės galių sūkuruose galėjo gimti bet kas. Neatsitiktinai tuo metu gimė lietuviškojo postmodernizmo atmaina – kaip šio reliatyvaus laikotarpio ženklas ir visuotinio humanitarų pasimetimo išraiška. Tai buvo svajonėse tarpstančių atvirų galimybių laikas. Nebuvo jokių taisyklių, orientyrų, jokios hierarchijos ir pavyzdžių. Visas įsivaizduojamas tikrovės buvo galima miksuoti su banalia ir iki skausmo skurdžia realybe. Buvo galima stvertis bet kokios iniciatyvos, tačiau ją realizuoti buvo įmanoma tik post-sovietinio kosmoso atliekomis.

– *Jūs pats dirbate galerijoje nuo pat įstaigos įkūrimo pradžios, esate ne vieno šiuolaikinio meno festivalio iniciatorius. Sprendžiant iš tuomečių archyvinų nuotraukų ir straipsnių, galerija miestiečiams ir meno kūrėjams tapo erdve, kuri nepaisė jokių primestų standartų, aršiai juos laužė ir kovojo už meno nepriklausomumą. O gal tik ieškojo savo veido?*

– Tuomet ne tik mene bet ir visuomenėje nebuvo jokių taisyklių, buvo ieškoma naujų gyvenimo galimybių, kūrėsi nauja tikrovė. Gatvėse sproginėjo pirmieji mercedesai, į orą skrido sudarkyti banditų kūnai. Ten pat vyko triukšmingi menininkų performansai. Tokia pradinė galerijos atsiradimo, jos veiklos projektavimo bazė. Be galo norėta kompensuoti tai, kas prarasta sovietmečiu, todėl karštligiškai buvo adaptuojamos visos vakarietiško meno teorijos ir praktikos. Taip palaipsniui chaotiška laisvė ėgavo profesionalios veiklos formą. Kadangi laikmetis buvo kupinas kūrybinio įniršio, menas provokavo. Galerijoje siekėme kiek įmanoma plačiau ir atviriau leisti reikštis meniniam pradui. Tai visuomenei ne visada patikdavo. Buvo galybė skandalų, bet likome menininkų pusėje.

– *Viename iš 1999-ųjų spaudoje randamų straipsnių apie galerijos veiklas rašoma: „Į Virginijaus Kinčinaičio projektą įsitraukė ir policininkai, liepę susirinkti savo lėktuvėlius ir lipti nuo stogo.“ Ar šis konfliktas (tarp meninės idėjos ir visuomenės) vis dar aktualus? Kodėl (ir ar) reikia provokuoti?*

– Tuomet rūpėjo viską išbandyti, paliesti, ragauti, dauginti ir transformuoti. Visas meno laukas buvo pilnas provokacijų ir tai buvo savotiška norma. Griuvus ideologijos ir tradicijų užtvarams, staiga atsivėrė visos supančio pasaulio reiškinių, daiktų, prasmų chaosas. Visa tai reikėjo kuo greičiau asimiliuoti meniniu veiksmu. Tos meninės provokacijos jau turėjo konceptualų pagrindą. Šiauliuose šiam tikslui nedelsiant buvo pradėtos naudoti antiestetikos, postmodernistinio reliatyvizmo, psichodelikos, anti-psichiatrijos koncepcijos. Beje, atsirado ir šių naujų idėjų sklaidos galimybė. Nors tuomet buvo tik juostinės vaizdo kameros, kiekvienas postmodernistinio meno ideologas privalėjo turėti savo laidą vietinėje televizijoje. Tai buvo garbės reikalas. Taip gimė „Zorro“, „Artstudija“, „ArgusTV“, „AMS studija“ ir kt. Todėl jūsų minėtas mano konfliktas su policija, įgyvendinant garso meno akciją, gali atrodyti kaip chuliganizmas, bet aš tuomet jau puikiai žinojau apie turtingą garso meno tradiciją ir jaučiausi jos dalyviu.

– *Jūsų nuomone, koks yra meno tikslas? Kokio jo siekia galerija ir jūs pats, kaip įstaigos parodų, festivalių kuratorius?*

– Kiekviena istoriniame laikotarpyje meno tikslai keičiasi. Galerijos paskirtis lieka panaši – tarpininkauti tarp menininko, kūrinio ir žiūrovo, suteikti sąlygas jiems susitikti. Kuruojant parodas šie su-

sitikimai tampa kryptingesni, kūrybiškesni visoms pusėms.

– *Kasmet galerija miestui pristato du testinius meno projektus – šiuolaikinio meno festivalį „Virus“ ir medijų meno festivalį „Enter“. Kas tai per projektai?*

– Paminėsiu kelias detales iš pirmų festivalių parodų. Iš jų paaiškėja, kas tuomet buvo labai svarbu, ko siekė festivaliai. Visų pirma, tai buvo aukštos ir žemos kultūros inversija. Kičo ir elitinės kultūros samplaika, kovojant prieš taisykles mene. Pirmieji meno, muzikos ir mados festivaliai „Virus“ buvo ryškūs tokios meninės praktikos pavyzdys. Pavyzdžiui, 1996 m. parodos tema pasirenkama exformos idėja. Tiriami lošimo be taisyklių, atsitiktinumo fenomenai. Todėl jau pats parodos pavadinimas „Exforma“ rodė, kad bandoma peržengti jausmo, sąmonės, estetinio skonio ribas. Panašu, kad taikliausiai ši koncepcija buvo realizuota BIX grupės lyderio Sauliaus Urbonavičiaus kūrinyje „150 000 vnt.“ Jo darbas – didžiulė saulėgrąžų krūva galerijos salės viduryje. Parodos metu šis sėklų kupstas mažėjo, tirpo, kol visiškai išnyko. Tačiau augo saulėgrąžų lukštų šiukšlynas galerijoje ir aplink ją. Mobilus gastronomiškas kūrinys transformavosi, paskleidė azarto, godulio, destruktijos energiją, pažiūro šiukšlėmis ir dar kartą paliudijo meno kūrinio, kaip vartojimui skirtą objekto, vietą sociume.

Spynomis ir grandinėmis suveržtą ir suvirintą pilną degtinę butelių dėžę parodai pateikė Kęstutis Musneckis. Spynų niekas neatrakino, todėl šis kūrinys transformavosi tik tiek, kiek spėta parodos metu slapta išsiurbti degaus skysčio per šiaudus.

– *Dar vienas įspūdingas renginys – „Virus mada“. Prasidėjęs nuo visiškos improvizacijos ir eksperimentikos, pastaraisiais metais renginys jau buvo išaugęs iki masinio traukos centro. Kaip apskritai kilo idėja organizuoti madų šou? Kada tai prasidėjo?*

– Dešimtajame dešimtmetyje socialinė aplinka taip pat kito neregėtais tempais. Į „Virus“ festivalį sugužėję menininkai ilgai galerijoje neužsibūdavo. Būtinai naktį reikėdavo aplankyti tik įsikūrusias ir vietinių banditų gaujų jau apgyvendintas užėigas, pasiklysti su naujai iškeptais verslininkais, nusišokti legendinio MAX'o scenoje su staiga užderėjusių mados namų manekenėmis. Tai buvo stiliaus paieškų metas, nes stilius – tai gyvenimo, elgsenos būdas. Nauja tikrovė buvo kuriama gausiai užderėjusiuose mados namuose, klubuose, kolekcijų pristatymo renginiuose. Dabar nieko panašaus nebėra. Galerijoje nusprendėme ginti meninę madą, bohemos gyvenimo stilių, todėl pirmieji mados šou buvo konceptualios meninės akcijos, savotiška stiliaus laboratorija.

– *Be įvairiausių festivalių, galerija aktyviai užsiima edukacine veikla, kasmet vykdomas kultūrinės edukacijos projektas „Menopolis“. Kodėl svarbu kreipti dėmesį į vaikų ir jaunimo kultūros edukaciją? Kokią naudą tai neša?*

– Galerijos veiklos pradžioje buvo labai aktyvus jaunimo, visuomenės įsitraukimas į meno procesus, nes žmonės karštligiškai ieškojo atsakymų į naujos tikrovės iššūkius. Mums užtekdavo tiesiog rengti menines akcijas, o publika jas godžiai priimdavo. Vėliau menas tapo sudėtingesnis, integruotas į pasaulinius procesus, todėl parodas, festivalius lydėdavome mokslinėmis konferencijomis, seminarais. Dabar tos konferencijų publikos nebėra, todėl reikia viską pradėti iš naujo, nuo darželio. Galerijai čia atsiveria daug galimybių ir atsakomybė formuoti meno suvokimą nuo mažens. Taip keičiasi ir galerijos funkcija visuomenėje. Palaikomas pastovus kūrybinis ryšys su

vaikais ir jaunimu. Tai ne mažiau svarbu negu parodos.

– *Ne paslaptis, kad kultūros įstaigų veikla pastarąjį dešimtmetį vis labiau biurokratizuojama. Ar atneša tai sunkumų meno procesams įgyvendinti, ar įmanoma sutalpinti kultūrą į standartizuotus rėmus?*

– Šiuolaikinės globalios visuomenės labai sudėtingos, kupinos prieštaravimų. Be aukšto lygio biurokratijos jos neišgyventų. Deja, tai paliečia ir su laisvės sąvoka siejamą meno lauką, nes jis yra integruotas į biurokratinį valstybės gyvavimo mechanizmą. Situaciją galėtų pataisyti nepriklausomos, privačios, laikinos, eksperimentinės iniciatyvos. Deja, Šiaulių mieste tokių labai nedaug. Todėl kultūra tampa „įrėmintą“.

– *Kaip matuotumėte kultūrinio reiškinio, meno projekto vertę, poveikį? Ar ją išvis įmanoma išmatuoti vyksmo momentu?*

– Projekto vertę reikėtų nusistatyti dar jį planuojant. Tuomet drąsiau rizikuoti, lengviau išgyventi nesėkmę. Juk menininkas kuria iš vidinės būtinybės, jis irgi labai rizikuoja, negali suplanuoti visuomenės reakcijos. Kuratorius turi eiti kartu žinodamas, kad ilgalaikėje perspektyvoje svarbiausia yra menininko kūrybos laisvė. Pats vyksmas gali būti ir labai prieštaringas.

– *Esate ne tik menotyrininkas, parodų kuratorius, bet ir pats kuriate. Šiuo metu Šiaulių dailės galerijoje baigia veikti mobiliografijų paroda „Misère“, o balandžio 1 d. Vilniaus rotušėje bus atidaromas šio ciklo tęsinys. Be to, jūsų mobiliografijų yra įsigijęs MO muziejus. Negaliu nepaklausti: ar kaip menininkas pastebite svarbių kismų meno lauke? Kaip kinta ribos ir galimybės kuriančiajam?*

– Nepaisant romantizuotų kūrybos vaizdinių, meno pasaulis yra griežtai struk-

tūruotas ir hierarchizuotas. Menininkas turi apsispręsti, kokį vaidmenį jis nori atlikti, kokiose ribose veiks, kokiai auditorijai kurs, pataikaus rinkai ar bus autsaideris. Bet kuriuo atveju šiandien pasirinkimo galimybių daugiau. Liberalioje, demokratinėje visuomenėje asmens laisvė yra svarbiausia vertybė. Kūrybos galimybių erdvės tikrai plačios, bet ta pati visuomenė yra ir vartotojiška rinkos visuomenė. Tai reiškia, kad menas tampa rinkos ir pramogų įkaitu. Menininko manevro ribos šiandien tikrai plačios – nuo skurdaus asketizmo iki sotaus parsidavimo.

– *Daug važinėjate po Europą, lankotės galerijose, muziejuose. Kokius esminių skirtumų tarp užsienio ir Lietuvos įstaigų pastebite? Kur mums galbūt reikėtų pasitempti?*

– Senokai nebelyginu galerijų, muziejų vaizdo, jų galimybių. Jie veikia skirtingose valstybėse, priklauso skirtingiems kultūri-

niams, ekonominiams kontekstams. Vienas jausmas pasikartoja: grįžęs į Lietuvą, aiškiai matau, kad judame teisinga kryptimi, ir dėl to džiugu. Kokiu tempu – kitas klausimas.

– *Paskutinis klausimas visada apie ateitį. Ko Šiauliams vis dar reikia? Kokie projektai, idėjos, sprendimai galėtų papildyti, teigiamai veikti mūsų meno ir kultūros kasdienybę?*

– Reikia būti budriems, kad neatsidurtume nepataisomoje kultūrinio, meninio provincialumo zonoje. Jeigu matome, kad ne viskas mieste prieinama, nėra visos meno rūšių įvairovės, jau nebesekame ir nebesuvokiame meno aktualijų, prarandamas pastovaus estetinio žingeidumo azartas, vadinasi, riedame atgal ir labai supaprastėjame. Kad taip neatsitiktų, mums, šiauliečiams, reikia neprarasti gyvenimo pilnatvės troškimo. Tuomet viskas pavyks.

Roberta Stonkutė

Virginijaus Kinčinaičio nuotraukos

KVIEČIA PRISIDĖTI PRIE UKRAINOS PALAIKYMŲ

Kovo 4 d. įvyko Šiaulių dailės galerijos 30-mečio minėjimas, kurio metu atidarytos trys parodos: Virginijaus Kinčinaičio mobiliografijos „Misère“, Evaldo Ivanausko „Pašnekesiai su Vincu Firinausku“ ir Editos Voverytės „Auto’sekretai“.

► **Parama.** Meno kūrinių aukcione surinkta 1,5 tūkst. Eur, kurie pervesti Ukrainos palaikymo fondui „Blue / Yellow for Ukraine“.

Vakaro metu buvo organizuojamas meno kūrinių aukcionas – surinkta 1,5 tūkst. Eur, kurie pervesti Ukrainos palaikymo fondui „Blue / Yellow for Ukraine“.

Galerija dėkoja autoriams, kurie prisijungė prie akcijos: Virginijui Kinčinaičiui, Evaldui Ivanauskui, Editai Voverytei, Živilei Žvėrūnai, Eglei Narbutaitei, Jolitai Online, Artūrai Rožkovui, Maivydai, Vaivai Kovieraitei-Trumpei, Simonai Meiliūnienei, Egidijui Godliauskui, Aistei Dadūrai.

Šiaulių dailės galerija ir toliau kviečia prisidėti prie Ukrainos palaikymo ir, užsukus į galeriją, įsigyti specialiai tam skirtų menininkų dirbinių. Lėšos už juos kas savaitę bus pervedamos fondui „Blue / Yellow for Ukraine“.

Šiaulių dailės galerija dėkoja vakaro dalyviams už aukas, palaikymą ir 30 laisvo gyvavimo drauge metų!

ŠIAULIUOSE SKAMBĖJO PROF. ASTOS KRIKŠČIŪNAITĖS IR JOS STUDENTŲ BALSAI

Kovo 12-ąją Šiaulių miesto koncertinė įstaiga „Saulė“ muzikos mylėtojus sukvietė į Šiaulių kultūros centro Kamerinę salę, kurioje vyko Jaunųjų Lietuvos talentų koncertas.

Šiaulių pučiamųjų orkestras (meno vadovas ir dirigentas Sigitas Vaičiulionis, dirigentas Gediminas Brūzga) į sceną lipo kartu su Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureate, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesore

Asta Krikščiūnaitė ir jos studentais: Monika Junkaryte, Gabriele Lileikaite, Gabija Kušleikaite, Vaidu Bartušiu. Koncertmeisterė – Svaja Skučienė.

Kartu su pedagoge jaunieji solistai vienas po kito lipo į sceną ir atliko užsienio

bei lietuvių autorių kūrinius. Dar renginio pradžioje koncerto vedėja Raimonda Sližienė prasitarė, kad klausytojai turės galimybę pasimėgauti grožiu, harmonija, išmintimi – viskuo, kas slypi mene, dar tiksliau – muzikoje.

Koncerto metu galimybę nors trumpam atsitraukti nuo karo baisių, kurios vyksta Ukrainoje, turėjo ne tik susirinkę šiauliečiai, bet ir muzikantė iš Ukrainos Yulia Shevchenko, kuri visai neseniai buvo priversta palikti savo gimtinę ir prisiglaudė Šiauliuose. Ukrainos nacionalinio simfoninio orkestro artistė labai greitai įsiliejo į Šiaulių pučiamųjų orkestro bendruomenę ir vos po kelių repeticijų lipo su kolektyvu į sceną bei pasirodė Jaunųjų Lietuvos talentų koncerte.

Naujosios narės iš Ukrainos profesionalumu bei netikėtu atsiradimu orkestre pasidžiaugė ir vadovas S. Vaičiulionis, nors neslėpė didelio apmaudo ir liūdesio, kad pažintis ir draugystė prasidėjo tokiomis skaudžiomis aplinkybėmis, kai Yulios šalis yra niokojama Rusijos invazijos, o ji buvo priversta palikti savo namus. Jauna mergina su ašaromis ir jauduliu akyse dėkojo orkestrui ir vadovams už tai, kad priėmė groti kartu, neslėpė, kad jai, kaip muzikantei, šiuo metu tai ypač svarbu, ir visiems žmonėms pa-

linkėjo taikos, sveikatos ir laikytis kartu šiuo sunkiu laikotarpiu.

Orkestras dažnai koncertuoja su jaunimu. Tai nėra pirmas kartas, kai profesionalai muzikuoja su studentais. Dažnai orkestrantai programas atlieka ir su Šiaulių miesto muzikos bei meno mokyklų auklėtiniais.

„Kiekvieno muzikanto kelias yra nepaprastai įdomus ir išskirtinis. Nuo pat pirmų žingsnių muzikos keliu jį už rankos veda geriausi tos srities specialistai. Visus mokymosi metus jie perduoda jaunimui savo didelę patirtį, moko muzikos, padeda tobulinti atlikimo techniką. Kartu, tarsi tėvai, moko visų menininko gyvenimo ir darbo scenoje paslapčių. Išėję į savarakišką gyvenimą, dauguma muzikantų šalia atlikėjo veiklos tampa ir pedagogais. Tai tarsi savaime suprantamas muzikantų gyvenimo būdas – iš buvusių scenos meistrų įgytas žinias perduoti jau savo mokiniams. Jaunųjų talentingų muzikų bendravimas su profesionaliais kolektyvais – dar vienas žingsnis į jų siekiamas meno aukštumas ir didžiulis akstinas toliau tobulėti, gerinti bendravimo su klausytojais įgūdžius“, – įsitikinęs S. Vaičiulionis.

Antrasis Jaunųjų Lietuvos talentų koncertas vyko kovo 20 d. Šiaulių kultūros centro Kamerinėje salėje.

TADO KAZAKEVIČIAUS FOTOGRAFIJŲ PARODA „TAI, KO NEBEBUS“

Kovo 9 d. Šiaulių fotografijos muziejuje atidaryta iš Šiaulių kilusio fotomenininko Tado Kazakevičiaus paroda „Tai, ko nebebus“, vaizduojanti penkerius metus fiksuotą nykstantį Lietuvos kaimą.

Kurdamas fotografijų ciklą „Tai, ko nebebus“ ir ieškodamas įsimintinų, iškalbingų kadrų, šalies keliais ir vieškeliais T. Kazakevičius nuvažiavo daugiau nei 7 tūkst. kilometrų. Pats autorius šį ciklą vadina asmenine sentimentaline kelione, nusidriekusi per įvairias Lietuvos vietas: Plungės, Šalčininkų, Ukmergės, Elektrėnų, Anykščių, Kazlų Rūdos, Pasvalio ir kt. apylinkes.

Kelionė po Lietuvos kaimus tapo jo paties kelione atsiminimų vingiais: „Ji priminė man tai, ką, rodos, buvau pamiršęs iš savo vaikystės. Vyrų, kraunantys šieną, moterų, besirūpinančių gyvuliais, šviežio pieno ar šeimos stalui kepamo kėp tik nupešto viščiuko su šviežiomis rudeninėmis bulvėmis kvapas. Ir ne tik tai. Visiškai to nesuvokdamas galiausiai supratau: ši kelionė tapo mano šaknų paieška. Ją nejučiomis pradėjau tėvo gimtojoje žemėje, o baigiau mamos, taip tarsi sujungdamas šios istorijos pradžią ir pabaigą“, – sako autorius.

Iškalbinga ir vizualiai turtinga paroda įtraukia lankytojus ir kviečia leistis į kelionę po lietuvišką kaimą. Šalia pusės šimto eksponuojamų fotografijų, pateikiamas žemėlapis su pažymėtu nukeliautu maršrutu, auto-

riaus kelyje surinkti įvairūs nereikalingi daiktai – praėjusio laiko relikvai, sutiktų žmonių citatos ir netgi fotografo keliavimo priemonė – mopedas.

Specialiai parodai parfumerė Laima Kiškūnė sukūrė kvapą, dvelkiantį relikvine pušimi, sulyta žeme ir pačiuoliu.

Tarptautinio pripažinimo sulaukęs pristatomas fotografijų ciklas pateko ne tik į prestižinį „Leica Oskar Barnack Award“, bet ir į tarptautinių fotografijos konkursų „ZEISS Photography“, „Lens Culture“, „The Royal Photographic Society“ parodų finalininkų gretas, buvo pristatytas „The British Journal of Photography“.

Paroda Fotografijos muziejuje veiks iki 2022 metų gegužės 22 dienos.

Fotografijos muziejaus inf.

Fotografijos muziejaus nuotraukos

PARODA KVIEČIA Į ĮMANTRIAS KELIONES LAIKU

Filosofas Jurgis DIELIAUTAS

Humanistinėje fotografijoje liudijama vizualinė gyvenamo pasaulio būtis yra nuolat lydimas savito nykimo ir nebūties. Šio nykimo liudijimas visada yra minimalaus, sulėtėjusio, sustojusio vyksmo ir sulėtintos apykaitos liudijimas.

Nyksmas konkretų stebėtoją, žiūrovą, suvokėją įtraukia į permainos, pokyčio raišką, kuri neretai peržengia negrįžtamą procesus. Stabdanti raiška, lėtai susiklostanti išraiška nyksmą paverčia kitokio pobūdžio žiūra. Savė stabdanti raiška yra vizualinė paskata kitaip suprasti menamą ir archyvinę plotmę. Nykstantis, tirpstantis, susiskaidantis, nušalinantis, nekonkuruojantis pokytis – tai atviras plėtinys, kuriuo dera išmokyti pasikliauti.

Šiaulių Fotografijos muziejuje veikianti T. Kazakevičiaus autorinė paroda „Tai, ko nebebus“ kviečia į įmantrias keliones į žinomus ir tiesiogiai matomus, lengvai atpažįstamus pokyčių laikus, kai nyksta viena vizualinė sankloda, kuri perkeičia visą šviesos rašto ir rašmenų ritmą. Pasitraukiantis socialinis ir kultūrinis, religinis ir fizinis vienišio ritmas su savita struktūra tampa menamo, įsimenamo pasaulio dalimi.

Kita vertus, tai naujas kvietimas į tuos atokus nyksmo ir vyksmo laikus, būtinų ir neišvengiamų pokyčių,

vizualinių permainų metą. Autorius parodos pradžioje pateikia savo vizualinių išvykų ir paieškų žemėlapi, kuris nėra tik vizualinė ataskaita – tai yra ilgalaikių paieškų ir įvairiakrypčių vizualinių įvykių žemėlapis. Geografiniai ir etnografiniai regionai ten virsta sudėtingomis apskritimis bei gausios šviesos apsuptimis.

Atsidūrus Fotografijos muziejaus parodos salėje, mus pasitinka kaskada, išrikiuota kelių krypčių raiškos tvarka. Paroda palengva atsiveria, surandamos skirtingos vizualinės tėkmės. Visa erdvinė parodos konfigūracija yra sukonstruota tarsi iš dviejų skirtingų ratų. Vienas iš jų, nukreiptas aplink išorines parodos salės sienas, siūlo erdvią kelionę po skirtingus regionus, kur mes esame nukreipiami į gausybės skirtingų išraiškų, išdavų įerdvintas sutiktuves.

Kitas parodos ekspozicijos ratas – tarsi vidinės, interjerinės erdvės su gausybe rakandų, atributų stilizacija. Du minėti ir savaip paženklinėti, vienas į kitą įvesti ratai yra ir autoriaus intencijų interpretaciniai ratai.

Tai nėra tik gryna ir sterili tiesioginių liudijimų ir jų atvaizdų paroda. Ji yra kupina daiktinių instaliacijų, savitų intonacijų, garsinių ir žodinių replikų. Daiktai ir tekstai replikuoja esamai tvarkai. Jie tarsi tarpai ekspoziciją paverčia būties triukšmu, esaties aidesiu, ekspresiniu gaudesiu. Paroda kupina įvairiausios daiktinės atributikos pavyzdžių, kurie nėra tik iliustratyvūs. Liudijimas virsta atvira ir nuoširdžia papildančia išraiška be jokio išankstinio pataikavimo. Paroda mus įtraukia ir netikėtai įvedamu kvapų poveikiu.

Pati T. Kazakevičiaus fotografijų paroda pasitinka gausia atvirų išraiškų, kurios yra ir humanistinės fotog-

rafijos estetine nuostata, grindžiama atviru, nerežisuotu ir neretuotu pastatymu. Tokiu būdu išvengiama kelių galimų kraštutinių, madingo, perdėto ir dirbtinio dramatismo.

Tuo pačiu išvengiama ir niekam nereikalingo naivumo. Reportažiniai portretai, atokios gyvenimo scenos, detalios kasdienybės kronikos, peizažiniai rakursai, aprėpties kampai – visa tai čia tampa visumine ir nuoseklia intriga, dėl kurios išeiname į lėtojo laiko registrą. Kaip tik jis siūlo kiek kitaip išžiūrėti į šias išraiškas, ieškant jose nesugriauto ir neiššvaistyto autentiškumo.

Tokia autorinė kartotė nėra tik akla lietuviškosios fotografinės mokyklos kopija. Autorius į šį fotografijų ciklą įveda savą autorinį ritmą, išdrįsta savaip polemizuoti su tam tikromis, jau istorine tradicija tapusiomis nuostatomis. Jis savaip traktuoja artimo nuotolio portretines išraiškas, kuriose juntama neskubi, mąsli ir imli plotmė. Kūrėjas savo ritmu pateikia erdvines peizažines plotmes. Peizažinėje plotmėje nėra laukiamos ir tikėtinos vizualinės invazijos. Interjerinė raiška dažnai virsta sulėtinta, sustojusia pusiaukelės raiška su palikta privatumo tamsa, šešėlio rezervu. Visa tai yra autorizuota šešėliškojo laiko, šešėliuoto rezervu, vizualinio likučio paieška.

Viena iš esminių autorinės fotografijos užduočių – kuo ilgiau išsilaikyti vizualinės esaties paviršiuje, nenardant tuščiose gelmėse. Išlikti paviršiuje – tai išsaugoti reikiamą regimumo režimą, nebėgant iš jo į dirbtines technologines užmačias. T. Kazakevičius lieka ištikimas humanistinio, tačiau ne hoministinio, ne technologinio holizmo principams. Fotografo liudijimai, patirtys virsta išplėstine paieška bei paraiška.

ATRADE AITVARO KIAUŠINĮ IR ŽIRKLES GILTINĖS LIEŽUVIUI

Kovo 30–gegužės 14 d. Šiaulių dailės galerijoje veiks „Būtybių tyrinėtojos kabinetas“. Tai visai šeimai skirta edukacinė paroda, kviečianti neįprastu būdu susipažinti su lietuvių mitinėmis būtybėmis.

Parodos kūrėjai – rašytoja Kotryna Zylė bei dailininkas ir scenografas Antanas Dubra – pristato dešimt interaktyvių objektų, apie kuriuos žodžiu ir raštu pasakoja juos atradusi mokslininkė Emilija Gruodytė. Kiekvienas iš jų dokumentuotas: nurodoma atsiradimo data ir aplinkybės, – šią informaciją lankytojai gali išgirsti garsinėje instaliacijoje, o 1–9 klasių moksleivių grupes kviečiame į edukaciją su gidu. Registruotis galima naudojantis Kultūros paso sistema.

Kada gimė mintis tokiu būdu pristatyti mitines būtybes, kaip jos buvo kuriamos ir ką dabar veikia jų tyrinėtoja Emilija Gruodytė, klausiamo pagrindinių parodos autorių Kotrynos Zylės ir Antano Dubros.

– **Kodėl knygų kūrėja ėmėsi kurti parodą?**

Kotryna:

– Už pradinę idėją apie parodą ir kantrybę, vis ją primenant, esu dėkinga „Vaikų žemės“ vadovui Justinui Vancevičiui. Jis šiuo sumanymu pirmiausia pasidalijo su „Aukso žuvų“ leidėja Sigita Pūkiene, išleidusia „Didžiąją būtybių knygą“, o tada jau abu papasakojo man. Prireikė net dvejų metų, kad patikėčiau, jog galiu to imtis ir įsivaizduoju, kaip tai galėtų atrodyti. Labai norėjau išlipti iš knygos ribų, sukurti tikrą būtybių pasaulį. Kaip ir mano kūryboje, taip ir parodoje mitinės būtybės atsiranda šiuolaikinėje aplinkoje, mūsų laikmečio kontekste. Niekaip nepavargstu nuo šio žaidimo – nei knygoje, nei gyvenime.

– **Ko trūko, kad darbas prasidėtų?**

– Sumanymas nejudėjo iš vietos, kol prie komandos neprisijungė talentingas iliustruotojas, scenografas Antanas Dubra. Nuo tos akimirkos, kai jis sutiko ir ėmėsi eskizuoti mūsų aptartus eksponatus, patikėjau, kad laukia kažkas nuostabaus. Tokia lengva euforija tebesitęsė iki šiol.

– **Kodėl dėmesio centre – būtybės ir kodėl vaikams?**

– Jaučiu, kad šiais laikais mūsų krašto mitologija, tautosaka tolsta, konservuojasi, vis sunkiau pasiekia ir vis mažiau jaudina augančius mažuosius. Norėjosi tokios parodos, kuri

užkrėstų noru domėtis sava kultūra. Ir ne tik vaikus – visus! Tikiu, kad „Būtybių tyrinėtojos kabinetas“ – paroda visai šeimai, kur kiekvienas randa savo paslaptį, susižavi vienu ar kitu eksponatu, o svarbiausia – visi išsina praturtėję žiniomis, atradę kažką naujo.

– **Kaip augo kūrėjų komanda?**

– Kūrybiniam procesui įsibėgėjus, susirinko didelis nuostabių profesionalų būrys. Abu su Antanu esame dėkingi skulptoriui Lukui Pelegrimui, kuris preciziškai kruopščiai pagamino didžiąją dalį eksponatų. Paroda turi stiprų tautosakos ir mitologijos ekspertų užnugarį. Šįsyk dėl eksponatų geografijos (kur kiekvienas rastas) ir jų autentiškumo įrodymo konsultavomės su Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto eksperte dr. Asta Skujyte-Razmiene. Islandišką istorijos liniją (parodoje yra ir ji!) išpinti padėjo dr. Dagrūn Ōsk Jónsdóttir iš Islandijos universiteto. Nuostabią atmosferą sukūrė ir Emilijos balso įrašus parengę garso režisierius Martynas Gailius, o mokslininkės balsui savišką paskolino charizmatiškoji aktorė Aistė Lasytė.

– **Parodoje yra devyni lietuvių mitinės būtybės pristatantys eksponatai ir vienas tariamai parsivežtas iš Islandijos. Kodėl Islandija?**

– Visos parodos ašis – fikcinė arba sugalvota mokslininkė Emilija Gruodytė. Kurdami eksponatus, kūrėme ir jos gyvenimo istoriją. Emilija net penkerius savo gyvenimo metus praleido Islandijoje. Ten patyrė dramatišką meilės ir netekties istoriją. Islandai mane labai žavi savo požiūriu į mitologiją, ji ten vis dar gyva, tad ne veltui ši šalis atsirado ir mūsų pasakojime.

– **Kaip sugalvojote, kokie eksponatai turi būti?**

Antanas:

– Pradžioje skaičiau medžiagą ir galvojau, ką vizualaus ir trimačio galima iš to padaryti, tada tardavomės kartu su visa kūrybine komanda. Būtybės tokios įvairios ir įdomios, kad nelabai ir reikėjo kurti, tik materializuoti jų motyvus.

– **Norėjosi pavaizduoti kuo tiksliau ir atpažįstamiausiai ar surasti netikėtą sprendimą?**

– Norėjau padaryti kažką naujo, bet ne mielo, o tokio, kad paširpintų ar prajuokintų.

– **Ar galima eksponatus liesti?**

– Beveik viską! Su Luku Pelegrimu buvome nutarę, kad eksponatai nebus laikini, o parodai keičiant vietą lengvai atlaikys keliones.

– **Kurie buvo patys pirmieji?**

Kotryna:

– Velnio batai, Baubo nagu perdrėktas darželinuko megztinis, beje, numegztas specialiai parodai pagal Antano eskizą. Už jo įgyvendinimą esame dėkingi Remigijai Cicėnienei. Dar – inkubatoriuje perimas Aitvaro kiaušinis. Šiuos buvome sugalvoję nuo pradžių, tarėmės, kaip geriausiai materializuoti. Kiti eksponatai atsirado kūrybinio proceso eigoje: pradinės idėjos – Antano eskizų sąsiuvinyje, o vėliau – Luko dirbtuvėse.

– **Kodėl vieni išsiskiria savo didumu (saulėgrąža, dantis, pėdos atspaudas), o kiti daiktai (žirklės, batai, megztinis) – realaus dydžio?**

Antanas:

– Kūrėme sapno ar surrealistinę nuotaiką. Dydžius ir mastelius padiktavo paro-

dos būtybės ir rašytiniai šaltiniai – nuo jų neatitolome, konsultavomės ir su tautosakos eksperte.

– **Ne visi eksponatai buvo gaminami, ar ne? Kur ieškojote kitų?**

– Negaminome tik žirklių, kurios buvo rastos karste: kūno nebuvo, tik žirklės ir, tikėtina, liežuvio gabalėlis.

– **Ar pasistatytumėte namie kokį eksponatą?**

– Mano mylimiausia saulėgrąža galėtų būti puikiasias toršeras.

– **Kas toliau – paroda keliaus, augs, virst knyga?**

Kotryna:

– Šiomet paroda keliauja po visą Lietuvą. Nuo kovo 30 iki gegužės 14 dienos ji veiks Šiauliuose, nuo rugsėjo 15 iki spalio 30 dienos – Klaipėdoje. Visuose miestuose paroda lauks smalsių lankytojų, moksleivių kvies į edukacijas. Visą informaciją galima rasti puslapyje <http://butybes.lt>.

„Vaikų žemės“ informacija

Kovo 11-ąją Šiaulių istorijos muziejuje vyko Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus įkūrimo 99-ųjų metinių minėjimas.

Kovo 11-ąją Šiaulių „Aušros“ muziejus švenčia dvi gubai – ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, ir muziejaus įkūrimo dieną. Pasitikdamas 99-ąją sukaktį, muziejus kvietė į renginį rekonstruotame Šiaulių istorijos muziejuje (Aušros alėjoje).

Apie rengiamą ekspoziciją, pristatysiančią Šiaulių miesto istoriją, ir čia esančias atviras eksponatų saugyklas susirinkusiems kalbėjo „Aušros“ muziejaus direktorius Raimundas Balza.

Knygą „Šiaulių „Aušros“ muziejaus metraštis. 2005–2017“ pristatė leidinio sudarytoja Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktoriaus pavaduotoja Virginija Šiukščenė.

Knygoje pateikiama susisteminta informacija apie įvairiapusę muziejaus veiklą. Darbuotojų kolektyvas knygoje pristato muziejaus rinkinius, mokslinius tyrimus, ekspozicinę-parodinę, leidybinę, edukacinę veiklą,

įgyvendintus investicinius projektus, naujas erdves, skirtas teikti šiuolaikines muziejines-kultūrines paslaugas įstaigos lankytojams.

Tai – jau antrasis muziejaus metraštis, pirmasis, apėmęs 1992–2004 metų laikotarpį, buvo išleistas 2008 m.

Šiaulių istorijos muziejuje nuo Vasario 16-osios veikia Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus paroda „Aniceta, Stasys, Teresė, Jonas, Janė, Petras, Mykolas, Uršulė, Anupras ir kiti. Čiabuvių pasakojimai“. Parodą, kurios objektas – lietuvių etnosas, mažiausią XIX–XX a. visuomenės modernizavimo įtaką patyrusių ir autentiškiausią bei archajiškiausią kultūrą išsaugojusių kaimo gyventojų sluoksnis, susirinkusiems pristatė kuratorė dr. Margarita Matulytė.

SPEKTAKLIO JAUNIMUI „MAN ŠIANDIEN – HAMLETAS“ PREMJERA

Tai aš labai trumpai. Šiandien blogiausia diena mano gyvenime. Man šiandien – tuštuma. Man šiandien – ne aš... Man šiandien – Hamletas. Ir aš, beje, aš... esu“, – tokiais žodžiais žiūrovams pristato Hamletas Valstybinio Šiaulių dramos teatro spektaklyje jaunimui „Man šiandien – Hamletas“.

Būti ar nebūti? O jeigu būti, tai kaip? Kaip būti, jei esi sutrikęs, išduotas, jei praradai pasitikėjimą brangiausiais žmonėmis? Spektaklis „Man šiandien – Hamletas“ kelia hamletiškus klausimus, tačiau kūrėjai į garsiąją V. Šekspyro pjesę bando žvelgti šiuolaikinio paauglio akimis.

Daugiau nei 400 metų viso pasaulio scenose statomas „Hamletas“ seniai nebėra tik literatūros ir teatro kanoanas – tai ir tam tikras pasaulio suvokimo būdas, nuotaika, dvasinė būseną, pažįstama daugeliui iš mūsų. Šiame spektaklyje Hamletas yra paauglys – maištaujantis, nesitaikstantis, abejojantis savimi ir kitais, nesuprastas, nusivylęs, bet giliai širdyje trokštantis taikos su savimi ir pasauliu. Spektaklis tarsi kelia klausimą, ar mūsų „sugverusioje gadynėje“ dar įmanomas dialogas, susikalbėjimas tarp skirtingų kartų, pagarba kitokioms vertybėms, autoritetams.

Spektaklyje lengvai atsekamos pagrindinės pjesės „Hamletas“ siužeto linijos, temos, personažai, tačiau originalus V. Šekspyro tekstas čia tarsi nepastebimai persipina su šiuolaikinės kalbos inkliuzais ir elgesio modeliais.

Režisierė Ieva Stundžytė laisvai interpretuoja, perdėlioja, papildo pjesę šių dienų kontekstais ir išraiškos priemonėmis – spektaklyje labai svarbi muzika, judesys, choreografija. Kūrėjai drąsiai imasi užduoties suprantamai perteikti pjesėje keliamus sudėtingus egzistencinius klausimus ir kartu nebanaliai atskleisti tai, kas šiandien jaunam žmogui aktualu neišsėmiamose „Hamleto“ potekstėse. Kaip būti, jei man šiandien – Hamletas? Spektaklis nepalieka savo abejojančio herojaus vienišo neišsprendžiamų dilemų labirinte ir teikia vilties, kad kartu ieškoti atsakymų yra ne mažiau svarbu nei juos rasti.

Vienos dalies spektaklio ne tik V. Šekspyro „Hamleto“ motyvais „Man šiandien – Hamletas“ premjera įvyko kovo 3 ir 26 d. Spektaklis skirtas žmonėms nuo 14 metų.

Pranešimas spaudai

VSDT archyvo nuotraukos

Režisieri Ieva STUNDŽYTĖ:

– Pamenu, kad pirmame kurse V. Šekspyro dramas su kursiomėmis skaitydavome bendrabutyje, pasiskirsčiusios vaidmenimis, nes taip buvo tiesiog greičiau ir lengviau. Ir įdomiau. Kai kartą teko rinktis tarp Hamleto ir Ofelijos – pasirinkau ją. Pamenu, kad, klausydama talentingos kursioskaitės įtaigaus teksto skaitymo, „pamečiau“ Ofeliją. Tas mistinis Hamletas virto labai atpažįstamu ir apčiuopiamu žmogumi. Tąkart jis įstrigo kaip be galo liūdnas, bet labai gražus kūrinys.

2012 m. sukūriau pjesę „Aš, tu ir Ofelija“, kurios inspiracija tapo ne klausimas „Būt ar nebūt?“, o mintis, kad „mes žinome, kas esam, tačiau nežinome, kuo galime tapti.“ Neslėpsiu, spektaklis ir jo tema man buvo itin asmeniška.

Man. Mano. Apie mane. Man šiandien – Hamletas. Tai nuotaika bei būseną: man liūdna, ilgu, bloga, nesaugu, „važiuoja stogas“, aš pasimetęs, aš – ne aš, aš neegzistuoju arba man – polėkis „rauti ir rautis“. Tai ir veiksmas: aš ieškau, provokuoju, maištauju, rėkiu, kalbu, kenčiu, myliu, nekenčiu, naikinu, naikinuosi. Tai ir tema: kalbu, bet manęs negirdi, girdžiu, bet su manimi nesikalba. Nesusikalbama.

Klausimas „Būt ar nebūt?“ (manau, kad nesvarbu, ar tau septyneri metai, ar 17, ar 70) liečia tave, mane, jus, mus. Žmogus egzistuoja, yra tol, kol klausia: „o kas bus po manęs?“. Perfrazuoju XX a. antros pusės airių dramaturgą M. McDonagh'ą: „Man šiandien – Hamletas“ yra ne apie gyvenimą ar mirtį, o apie tai, ką paliekame po savęs. Ne tik gebėti kalbėti, kalbėtis, bet mokytis girdėti save, kitą, išklausyti, priimti, suprasti, mokytis, norėti mokytis, nes kitaip – žodžiai, žodžiai, žodžiai...

Choreografė Eglė KANČAUSKYTĖ:

– „Hamletas“ atsirado netikėtai. Už šią patirtį ir pamokas esu dėkinga spektaklio režisieri Ievai, kuri pasitikėjo ir tikėjo manimi. Tai mano pirma darbo patirtis Valstybiniame teatre, pirmas darbas ne Vilniuje esančiame teatre ir pirmas kartas, kai choreografijoje naudoju „Vogue“ šokio stilių. Ši idėja, gimusi vėl perskaičius „Hamletą“, pasiteisino tik ją perdavus teatro trupei – aktoriams, kurie imliai ir be abejonių nėrė į nepažintus šokio pasaulio tolius. Jie drąsiai mokėsi, klausė ir girdėjo. Buvo. Tik tokiu būdu gavau atsakymą, jog ši idėja veikia. Tai – mokėjimas būti.

Režisierė Ieva Stundžytė, scenografijos ir kostimų dailininkės Justina Ignatavičienė ir Greta Milevičiūtė, kompozitorius Paulius Kilbauskas, choreografė Eglė Kančiauskaitė, šviesų dailininkas Darius Malinauskas.

Vaidina Severinas Norgaila, Monika Geštautaitė, Dailius Jančiauskas, Jūratė Budriūnaitė, Juozas Žibūda Juozas Bindokas, Aidas Matutis, Anicetas Gendvilas, Aistė Šeštokaitė, Pijus Ganusauskas, Mindaugas Jurevičius.

Spektaklį finansuoja LR kultūros ministerija ir Šiaulių miesto savivaldybė.

EGLĖ NARBUTAITE: „TAIS ŽODŽIAIS AŠ TOLIAU PIEŠIU“

Šiauliai – miestas, kuriame gimsta *crazy* asmenybės. Menininkei Eglei Narbutaitei tinka šis apibūdinimas. Primityvūs, egocentriški, ironiški, savikritiški, juokingai liūdni jos kūriniai ne tik puošia ne vieno Lietuvos miesto pastatus, bet ir randa nemažai gerbėjų. Eglės kuriami alter ego yra mums pažįstami, sutikti – tai mūsų draugai, motinos, vidiniai balsai. Tai mes.

Eglės Narbutaitės asm. archyvo nuotr.

► **Eglė Narbutaitė:** „Mano mėgiama tema – žmogaus silpnumas, pasimetimas vertybėse ir bandymas funkcionuoti šiuolaikinėje visuomenėje. Bendražmogiškos iliustracijos, kuriose daugelis atpažins save ar išgirs savo vidinį balsą.“

IŠSAKYK SAVO NUOMONĘ
DRĄSIAI – PASKUI GAILĖKIS.
NEIŠSAKYK SAVO NUOMONĖS –
PASKUI GAILĖKIS VĖL.

Šiandien Eglė kviečia apsilankyti Lietuvos dailininkų sąjungos Šiaulių skyriaus galerijoje „SIN“ (Aušros al. 41), kur 17 val. bus atidaroma jos grafikos paroda.

– *Paskutinį kartą Šiauliuose buvai matyta 2019 m., kai Dailės galerijoje atlikai muzikinį performansą „Bliuvė“. Nuo to laiko prabėgo ne tik daug laiko, bet ir vandens nutekėjo. Tapai mama. Kokių naujų spalvų į kasdienybę (ir kūrybinius procesus) įnešė šie pokyčiai?*

– Šis pokytis leido legaliai sustoti ir nedirbti. Visiškai. Kai nuo visko atitrūkiau, suvokiau, kaip man smarkiai reikėjo pertraukos tiek darbuose, tiek kūryboje. Tai jutau, bet kitomis aplinkybėmis niekada nebūčiau drįsusi sustoti. Spalvų, žinoma, atsirado daug ir įvairių. Žmonės nemelavo – nėr labai lengva. Labai aiškiai dabar suvokiu pačią meilę.

– *Šiandien atidaroma tavo grafikos darbų paroda „Labai liuks paroda“. Ką pamatysime atėję? Kokios buvo tavo užmačios?*

– Parodoje bus beveik niekada nerodyti darbai ir tekstai. Mano mėgiama tema – žmogaus silpnumas, pasimetimas vertybėse ir bandymas funkcionuoti šiuolaikinėje visuomenėje. Bendražmogiškos iliustracijos, kuriose daugelis atpažins save ar išgirs savo vidinį balsą. Parodos pavadinimas byloja, kad ji bus beprotiškai rimta.

– *Tavo kūryba neapsiriboja viena forma ar technika – kuri ir performansus, ir grafiką, ir gatvės meną... Ar teiki kuriai nors formai pirmenybę? Kaip prasideda ir vyksta kūrybos procesas? Kaip jis įgauna vieną ar kitą formą ar yra jai pritaikomas?*

– Kūrybinių formų gausa kyla iš kūrybos paieškų ir noro save išbandyti skirtingose srityse. Manau, kad aš vis dar savęs ieškau. Visgi pagrindinės formos lieka piešimas ir tekstai. Kūrybiniai procesai man būna kelių tipų. Pirma, išsiliejimas: tiesiog sekti teptuko galvutę, keisti popierių vieną po kito, kol ant grindų nebesimato laisvo ploto. Kartais tai tekstai, kartais piešiniai, kartais tiesiog raštai. Tai savotiška transo būseną, mano mėgstamiausias kūrybinis garo nuleidimas.

Antrasis – idėjų gaudymas: turiu užrašines, kurias pildau kaip dienoraščius ir dažnai užfiksuoju eskizus – būsimų piešinių, dainų ar kitas idėjas. Paskui galiu jas realizuoti, išbaigti. Kartais tai tiesiog lieka kaip sugautas pasąmonės srautas. Dokumentacija. Trečia, juodas darbas. Dažniausiai visgi naudoju šį. Kadangi tenka dirbti su klientais, jiems nepasakysiu, kad nebuvo vakar įkvėpimo. Reikia sės-

ti prie stalo ir ieškoti idėjų, koncepto, sprendimų. Dažnai tikrai būna sunku, bet suveikia visada. Na, o kai vienokiu ar kitokiu būdu atsiranda kūriniai, pritaikymas ateina savaime.

– *Nepaisant to, kokią formą pasirenki idėjai realizuoti, dažnai vizualus papildo tekstai. Kodėl? Kokia tų tekstų funkcija? Ar jauti norą žiūrintiesiems paaiškinti, papildyti turinį? Ar juos provokuoji? Gal tai visiškai nesusiję nė su vienu iš išvardytų faktų?*

– Kažkuria prasme, matyt, noriu papildyti turinį. Kartais piešinyje pavaizduota viena, o tekstas sako priešingai. Jis man padeda išryškinti ironiją. O kartais tai tiesiog tėra tekstas. Man patinka žodžiai, jų žaismas ir prasmė tarp jų. Kartais man atrodo, kad tais žodžiais aš toliau piešiu. Tekstai mano darbuose turi ne vieną funkciją. Beje, šioje parodoje jų bus daug.

– *Visi menininkai patiria tą stadiją, kai jiems klijuojamas jaunojo kūrėjo statusas. Manau, esi tai patyrusi ir tu. Ką pati apie tą skirstymą manai? Ar jis naudingas?*

– Labai geras klausimas. Manau, jis yra vertas platesnės diskusijos. Šiauliuose jaunojo kūrėjo statusas atveria galimybę gauti stipendiją ir įgyvendinti kūrybos projektus, bet tai yra amžiaus kategorija, o ne patirties. Jaunystės bilietas atveria galimybę gauti finansavimą kūrybiniam projektui (Šiauliuose). Paskatinamosios stipendijos tikrai galėtų likti, bet amžiaus cenzą galėtų pakeisti kiti kriterijai. Man pačiai sunku vertinti, nes esu gavusi tokią stipendiją du kartus ir man tai buvo labai reikšmingas paskatinimas.

Visgi, manau, Lietuvoje ir taip labai gausus yra jaunystės kultas, o meno pasaulyje amžiaus cenzo išvis neturėtų būti.

– *Jei dabar mūsų pokalbį skaito tie jaunieji kūrėjai, ar turi jiems kokių rekomendacijų? Gal gali pasidalyti įkvėpimais, kurie tave motyvuoja? Ką verta išbandyti, pamatyti?*

– Galvoju, ką čia tokio pasakyti, kad atrodyčiau protinga, bet visgi liksiu tiesiog vidutiniška. Rekomendacijų neturiu, tikrai. Tiesiog labai linkiu tikėjimo savimi. Aišku, su sąlyga, kad trečiasis punktas bus nuolat aktyvuotas. Jei kalbant apie įkvėpimą, daugiausia jo šiuo metu gaunu iš skaitymo. Šio meto mano sielos kūriniai – Olgos Tokarczuk „Dienos namai. Nakties namai“ ir Lucios Berlin „Namų tvarkytojos vadovas“.